

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, природокористування і туризму

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти
галузі знань 24 – Сфера обслуговування
спеціальності 242 - “Туризм”
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
денної форми навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри туризму
протокол № 3
від 05 листопада 2019 р.

Чернігів, ЧНТУ 2019

Туристичні ресурси України. Методичні вказівки до виконання практичних робіт та завдання для індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 “Туризм” денної форми навчання/Укл.: Алешугіна Н.О. - Чернігів: 2019. -32 с.

Укладач: Алешугіна Наталія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму

Відповідальний за випуск: Алешугіна Наталія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму

Рецензент: Забаштанський Максим Миколайович, доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту бізнесу, природокористування і туризму

ЗМІСТ

Вступ	4
Тематичний план дисципліни	5
Практичні та семінарські заняття	6
Рекомендації щодо написання та оформлення рефератів	12
Теми рефератів	13
Питання до іспиту з дисципліни «Туристичні ресурси України»	16
Список рекомендованої літератури	17
Додатки	19

ВСТУП

Методичні вказівки до виконання практичних робіт та завдань для індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни “Туристичні ресурси України” розроблено відповідно до навчальних планів спеціальності та програми навчальної дисципліни.

Головною *метою* викладання дисципліни є отримання майбутніми фахівцями сфери туризму професійних знань щодо рекреаційно-ресурсного потенціалу регіонів України; формування у студентів умінь і практичних навичок застосування різноманітних методів оцінки рекреаційно-ресурсного потенціалу країни та її регіонів.

З курсу “Туристичні ресурси України” студенти повинні знати:

- розміщення та характеристику основних рекреаційно-туристичних об’єктів країни (орографічних, геологічних, спелеологічних, кліматичних та бальнеологічних курортів, гідроресурсів, біотичних, археологічних, архітектурно-історичних, біосоціальних, подійних, етнографічних, музейних, розважальних тощо.)
- схему туристичного районування України та основні туристичні ресурси туристичних районів України.

Уміти:

- аналізувати існуючий рекреаційно-туристичний потенціал території для здійснення різних видів рекреаційно-туристичної діяльності;
- аналізувати проблеми рекреаційно-туристичного ресурсокористування;
- за зовнішнім виглядом визначити пам’ятку України;
- використовувати статистичну та довідкову інформацію для аналізу стану туристичних ресурсів України;
- аналізувати фактичні дані, працювати з нормативними джерелами, спеціальною літературою, довідковими виданнями.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

	ТЕМИ	Кількість годин для денної/заочної форм навчання			
		ВСЬОГО	у тому числі		
			ЛЕКЦІЇ	ПРАКТИЧ-НІ (СЕМІНАР	СРС
Змістовний модуль 1 <i>Загальна характеристика туристичних ресурсів України</i>					
1	Загальна характеристика природних рекреаційно-туристичних ресурсів України	20	2	2	16
2	Загальна характеристика природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України	20	2	2	16
3	Загальна характеристика антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України	20	4	2	14
Всього по модулю 1		60	8	6	46
Змістовний модуль 2 <i>Рекреаційно-туристичні ресурси рекреаційних районів України</i>					
4	Рекреаційно-туристичні ресурси півдня України	25	4	4	17
5	Рекреаційно-туристичні ресурси заходу України	25	4	4	17
6	Рекреаційно-туристичні ресурси півночі України	25	4	2	19
7	Рекреаційно-туристичні ресурси сходу України	15	2	2	11
Всього по модулю 2		90	14	12	64
ВСЬОГО		150	22	18	110

ПРАКТИЧНІ ТА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Змістовний модуль 1 Загальна характеристика туристичних ресурсів України

Тема 1

Загальна характеристика природних рекреаційно-туристичних ресурсів України

Контрольні запитання:

1. Опишіть можливості використання основних форм рельєфу України у якості ресурсів розвитку туризму в державі.
2. В яких регіонах України знаходяться основні спелеоресурси?
3. Охарактеризуйте пляжні ресурси нашої держави.
4. Оцініть рельєф України як умову розвитку туризму.
5. Які кліматичні умови є сприятливими для розвитку туризму на території України?
6. Для розвитку яких видів туризму на території України використовуються кліматичні ресурси?
7. Опишіть зонування території України за природно-кліматичними умовами проживання населення, дайте коротку характеристику та наведіть приклади курортів основних природних зон України.
8. Дайте коротку характеристику водних об'єктів України як рекреаційно-туристичних ресурсів та умов розвитку туризму.
9. Охарактеризуйте забезпеченість України гідромінеральними ресурсами.
10. Які біотичні ресурси України використовуються у якості рекреаційно-туристичних?
11. Дайте характеристику основних природних зон та рослинних угруповань України.

Знати: номенклатуру «Області України», «Основні форми рельєфу України» (Додаток А)

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 має на меті закріплення студентами географічної номенклатури та видів туристичної діяльності, організація яких можлива на вказаних територіях.

Завдання 2-3 допоможуть закріпити знання щодо розміщення біокліматичних зон та кліматичних курортів, співвіднести кліматичні курорти з біокліматичними зонами та оцінити фактори, які впливають на розміщення кліматичних курортів.

Джерела: основні – 1, 2, 3, 4; додаткові – 1, 2, 8, 10, 15, 17, 19

Тема 2

Характеристика природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України

Контрольні запитання:

1. Дайте коротку характеристику природо-заповідного фонду України: кількість об'єктів, структура, поширення.
2. Охарактеризуйте розміщення та використання в рекреаційно-туристичній діяльності основних видів об'єктів ПЗФ, наведіть приклади найбільш відомих об'єктів.
3. Висвітліть особливості використання лісо-, луго- та гідропарків України в рекреаційній діяльності.

4. У яких регіонах України набули поширення печери штучного походження і з чим це пов'язано?
5. Які запаси штучних водних рекреаційних ресурсів має Україна?

Знати: номенклатуру “Кліматичні курорти України”, “Об’єкти ПЗФ України” (Додаток А)

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 спрямоване на поглиблення знань студентів щодо забезпеченості регіонів України національними природними парками. У висновках необхідно відобразити, які області найкраще та найгірше забезпечені даними об’єктами, які з них ведуть більш інтенсивну рекреаційну діяльність, а також фактори, які впливають на розміщення НПП та їх активність.

Завдання 2 допоможе закріпити знання номенклатури з теми “Об’єкти ПЗФ України”.

Джерела: нормативні – 3; основні – 1, 2, 3, 4; додаткові – 2, 5

Тема 3

Загальна характеристика антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України

Контрольні запитання.

1. Які регіони України найкраще забезпечені археологічними пам’ятками? Які історичні епохи ними представлені?
2. Перерахуйте найбільш визначні археологічні об’єкти України та опишіть Національні історико-археологічні заповідники.
3. Дайте загальну характеристику міст, що увійшли до Списку історичних міст України.
4. Охарактеризуйте розподіл архітектурних пам’яток національного значення територією України.
5. Дайте загальну характеристику замкам та фортецям України: кількість, стан, вік, розміщення, призначення.
6. Опишіть розміщення, вік та архітектурні стилі палаців, садиб, особняків та будинків як об’єктів архітектурної спадщини.
7. Які архітектурні об’єкти занесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
8. Розкрийте особливості сакральних архітектурних пам’яток України.
9. Назвіть найбільш визначні історико-архітектурні заповідники України.

Знати: номенклатуру “Гідромережа”, “Історико-етнографічні регіони України”

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 спрямоване на поглиблення та систематизацію знань щодо соціально-культурних заповідників України та їх розміщення. У висновках перерахувати фактори, які впливають на розміщення даних об’єктів.

Завдання 2 має на меті формування вмінь та навичок обробки та аналізу статистичної інформації з допомогою різних методів, отримання нових даних, їх інтерпретацію та формування наукового тексту.

Джерела: нормативні – 1, 2, 4, 5, 6; основні – 1, 2, 4; додаткові – 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18

Тема 4

Рекреаційно-туристичні ресурси півдня України

Контрольні запитання:

1. Дайте коротку загальну характеристику Кримського рекреаційно-туристичного району
2. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Кримському рекреаційно-туристичному районі
3. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Кримського рекреаційно-туристичного району
4. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Кримського рекреаційно-туристичного району?
5. У яких населених пунктах Кримського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?
6. Дайте коротку загальну характеристику Причорноморського рекреаційно-туристичного району
7. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Причорноморському рекреаційно-туристичному районі
8. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Причорноморського рекреаційно-туристичного району
9. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Причорноморського рекреаційно-туристичного району?
10. У яких населених пунктах Причорноморського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?
11. Дайте коротку загальну характеристику Приазовського рекреаційно-туристичного району
12. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Приазовському рекреаційно-туристичному районі
13. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Приазовського рекреаційно-туристичного району
14. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Приазовського рекреаційно-туристичного району?
15. У яких населених пунктах Приазовського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?

Знати. Номенклатуру “Соціально-культурні пам’ятки півдня України”

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 (пр.р. №4) спрямоване на закріплення географічної номенклатури “Соціально-культурні пам’ятки півдня України” та поглиблення знань щодо розміщення рекреаційних ресурсів Південної України.

Завдання 2 (пр.р. №4) має на меті сприяти усвідомленню наявності можливостей розвитку альтернативних видів туризму на півдні України.

Завдання 3 (пр.р. №5) сприяє формуванню навичок роботи з планом міста, розробки та планування маршрутів, поглибленню знань про туристичні ресурси м.Одеси.

Джерела: основні – 1, 2, 4; додаткові - 7

Тема 5

Рекреаційно-туристичні ресурси заходу України

Контрольні запитання:

1. Дайте коротку загальну характеристику Карпатського рекреаційно-туристичного району.
2. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Карпатському рекреаційно-туристичному районі.
3. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Карпатського рекреаційно-туристичного району.
4. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Карпатського рекреаційно-туристичного району?
5. У яких населених пунктах Карпатського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?
6. Дайте коротку загальну характеристику Подільського рекреаційно-туристичного району.
7. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Подільському рекреаційно-туристичному районі.
8. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Подільського рекреаційно-туристичного району.
9. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Подільського рекреаційно-туристичного району?
10. У яких населених пунктах Подільського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?

Знати: Номенклатуру “Соціально-культурні пам’ятки заходу України”.

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 (пр.р. №6) спрямоване на закріплення географічної номенклатури “Соціально-культурні пам’ятки заходу України” та поглиблення знань щодо розміщення рекреаційних ресурсів Західної України.

Завдання 2 (пр.р. №6) має на меті познайомити із подієвими ресурсами Західної України, осягнути їх різноплановість та особливості подієвого туризму.

Завдання 3 (пр.р. № 7) націлене на поглиблення знань щодо кількості та особливостей розміщення гірськолижних курортів України

Джерела: основні – 1, 2, 4; додаткові - 7

Тема 6

Рекреаційно-туристичні ресурси півночі України

Контрольні запитання:

1. Дайте коротку загальну характеристику Волинського рекреаційно-туристичного району.
2. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Волинському рекреаційно-туристичному районі.
3. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Волинського рекреаційно-туристичного району.
4. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Волинського рекреаційно-туристичного району?
5. У яких населених пунктах Волинського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?

6. Дайте коротку загальну характеристику Столичного рекреаційно-туристичного району.
7. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Столичному рекреаційно-туристичному районі.
8. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Столичного рекреаційно-туристичного району.
9. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Столичного рекреаційно-туристичного району?
10. У яких населених пунктах Столичного рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?

Знати: Номенклатуру “Соціально-культурні пам’ятки півночі України”

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 спрямоване на закріплення географічної номенклатури “Соціально-культурні пам’ятки півночі України” та поглиблення знань щодо розміщення рекреаційних ресурсів Північної України.

Завдання 2 має на меті продемонструвати потужний та різноплановий ресурсний потенціал для розвитку різноманітних видів туризму

Джерела: основні – 1, 2, 4; додаткові - 7

Тема 7

Рекреаційно-туристичні ресурси сходу України

МКР №2

Контрольні запитання

1. Дайте коротку загальну характеристику Наддніпрянсько-Слобожанського рекреаційно-туристичного району.
2. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Наддніпрянсько-Слобожанському рекреаційно-туристичному районі.
3. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Наддніпрянсько-Слобожанського рекреаційно-туристичного району.
4. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Наддніпрянсько-Слобожанського рекреаційно-туристичного району?
5. У яких населених пунктах Наддніпрянсько-Слобожанського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?
6. Дайте коротку загальну характеристику Придніпровського рекреаційно-туристичного району.
7. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Придніпровському рекреаційно-туристичному районі.
8. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Придніпровського рекреаційно-туристичного району.
9. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Придніпровського рекреаційно-туристичного району?
10. У яких населених пунктах Придніпровського рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?
11. Дайте коротку загальну характеристику Донецького рекреаційно-туристичного району.
12. Охарактеризуйте природні умови та ресурси розвитку туризму у Донецькому рекреаційно-туристичному районі.
13. Опишіть природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Донецького

рекреаційно-туристичного району.

14. У яких умовах формувались суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Донецького рекреаційно-туристичного району?
15. У яких населених пунктах Донецького рекреаційно-туристичного району знаходяться основні суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси?

Знати. Номенклатуру “Соціально-культурні пам’ятки сходу України”.

Коментарі до виконання завдань:

Завдання 1 спрямоване на закріплення географічної номенклатури “Соціально-культурні пам’ятки сходу України” та поглиблення знань щодо розміщення рекреаційних ресурсів Східної України.

1. На контурну карту України нанести населені пункти сходу України з найбільшою концентрацією визначних соціально-історичних рекреаційних ресурсів, спеціальними знаками позначаючи типи ресурсів, що тут зосереджені (культові споруди, замки й палаци, меморіали, археологічні пам’ятки, інші цікаві споруди):

Харківська область: Харків, Ізюм, Золочів, Мерефа, Чугуїв, Володимирівка, Водяне, Пархомівка, Шарівка, Старий Мерчик,

Полтавська область: Полтава, Більськ, Гадяч, Великі Сорочинці, Гоголеве, Чорнухи, Березова Рудка, Миргород, Кобеляки, Диканька, Кременчук, Опішня, Мгар,

Сумська область: Суми, Глухів, Путивль, Лебедин, Охтирка, Гамаліївка, Ромни, Межиріч, Тростянець, Кияниця, Кулішівка.

Кіровоградська область: Кропивницький, Арсенівка, Миколаївка, Бобринець, Дніпропетровська область: Дніпро, Покров (Орджонікідзе), Старі Кодаци, Микільське-на-Дніпрі, Новомосковськ, Петриківка;

Донецька область: Донецьк, Андріївка, Бахмут (Артемівськ), Слов’янськ, Святогірськ, Краматорськ, Маріуполь, Нескучне,

Луганська область: Луганськ, Старобільськ, Хрустальний (Красний Луч), Сорокине (Краснодон), Лисичанськ.

Джерела: основні – 1, 2, 4; додаткові - 7

Підсумки роботи.

Рекомендації щодо написання та оформлення рефератів

Реферат – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи.

У рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- Вибір теми.
- Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- Складання плану.
- Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
- Добір практичного та статистичного матеріалу.
- Опрацювання зібраного матеріалу.
- Безпосереднє написання тексту реферату.
- Формулювання висновків.
- Оформлення реферату і списку джерел інформації.
- Розміщення реферату в системі дистанційного навчання MOODLE.
- Підготовка тез або доповіді та презентації до захисту реферату.
- Захист реферату під час практичного заняття.

Теми рефератів зазначені нижче. Вибрану тему студент узгоджує з викладачем.

Структура реферату студента вищого навчального закладу повинна складатися з таких частин:

Титульна сторінка

План

Вступ

Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів

Висновки

Список використаних джерел

Додатки (за необхідністю)

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток туристичної індустрії.

В основній частині здійснюється огляд основних досліджень з теми, зазначається хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення. Потім здійснюється поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації останніх 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформленні відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться карти та ілюстрації, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність темі змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

Теми рефератів:

1. Чорноморські пляжі України
2. Лікувальні грязі українських лиманів.
3. Рекреаційно-туристичний потенціал затоки Сиваш.
4. Рекреаційно-туристичні ресурси Південного Бугу
5. Національний історико-археологічний заповідник “Ольвія”
6. Біосферний заповідник “Асканія Нова” та його туристичний потенціал.
7. Культурно-етнографічна спадщина гуцулів як туристичний ресурс.
8. Культурно-етнографічна спадщина бойків як туристичний ресурс.
9. Українські Карпати як цінний туристично-рекреаційний ресурс України
10. Замки Львівської області та їх використання в туристичній діяльності
11. Замки Закарпаття та їх використання в туристичній діяльності
12. Історичний центр Львова – пам’ятка ЮНЕСКО
13. Національний заповідник “Замки Тернопілля” та його рекреаційно-туристичне значення.
14. Рекреаційно-туристичні ресурси Подільських Товтр
15. Словечансько-Овруцький кряж – унікальне місце Українського Полісся
16. Ботанічний сад ім. М.Гришка та його рекреаційно-туристичне значення
17. Археологічні туристичні ресурси Чернігівської області
18. Києво-Печерський історико-культурний заповідник та його рекреаційно-туристичне значення
19. Національний історико-культурний заповідник “Качанівка”
20. Національний історико-архітектурний заповідник “Чернігів стародавній”
21. Рекреаційно-туристичний потенціал історичних міст Чернігівщини
22. Ресурси розвитку активних видів туризму Північної України.
23. Проблеми рекреаційно-туристичного використання регіональних ландшафтних парків на прикладі РЛП “Ялівщина”
24. Ресурси розвитку релігійного туризму Східної України
25. Ресурси розвитку ділового туризму Східної України
26. Палаці Харківщини та їх значення для туристичної діяльності
27. Палаці Сумщини та їх значення для туристичної діяльності
28. Рекреаційно-туристичний потенціал історичних міст Полтавщини
29. Рекреаційно-туристичний потенціал історичних міст Донеччини та проблема його збереження
30. НПП “Святі Гори” та його рекреаційно-туристичне значення.

Розподіл балів по модулям та видам робіт

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1 <i>Загальна характеристика туристичних ресурсів України</i>	0... 25
1 Поточний контроль.	0... 5
2 Оцінка за практичні роботи	0... 5
3 Географічна номенклатура	0... 5
4 Модульна робота	0... 10
Змістовний модуль 2 <i>Рекреаційно-туристичні ресурси рекреаційних районів України</i>	0... 35
1 Поточний контроль.	0... 5
2 Оцінка за практичні роботи	0... 5
3 Географічна номенклатура	0... 5
4 Реферат	0... 10
5 Модульна робота	0... 10
Підсумкова оцінка поточного контролю за семестр	0... 60
Іспит	0... 40

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

З тими студентами, які до проведення підсумкового семестрового контролю не встигли виконати всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 до 59 балів (за шкалою оцінювання), проводяться додаткові індивідуальні заняття, за результатами яких визначається, наскільки глибоко засвоєний матеріал, та чи необхідне повторне вивчення дисципліни.

Дисципліну можна вважати такою, що засвоєна, якщо студент:

1) **знає:**

- основні форми рельєфу України;
- основні спелеологічні ресурси України;
- біокліматичні зони України;
- основні гідроресурси України та їх коротку характеристику;
- природні зони України та їх коротку характеристику;
- розташування основних об'єктів природно-заповідного фонду України;
- туристичні ресурси природного, природно-антропогенного та антропогенного походження туристичних районів України

2.) **вміє:**

- знайти на карті розташування основних форм рельєфу, кліматичних курортів, бальнеологічних курортів, гідроресурсів, об'єктів ПЗФ України;
- охарактеризувати туристичні ресурси природного, природно-антропогенного та антропогенного походження областей України;
- запропонувати види туризму, розвиток яких можливий у тому чи іншому регіоні України, виходячи з наявних туристичних ресурсів.

Питання до іспиту з дисципліни “Туристичні ресурси України”

1. Загальний огляд рельєфу України як ресурсу та умови розвитку туризму й рекреації.
2. Загальний огляд клімату України як ресурсу та умови розвитку туризму й рекреації.
3. Загальний огляд гідромережі України як ресурсу та умови розвитку туризму й рекреації.
4. Загальний огляд гідромінеральних ресурсів України як ресурсу та умови розвитку туризму й рекреації.
5. Загальний огляд рослинного й тваринного світу України як ресурсу та умови розвитку туризму й рекреації.
6. Загальний огляд природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України (національні природні та регіональні ландшафтні парки).
7. Загальний огляд природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів України (ботанічні сади, дендропарки, зоопарки).
8. Загальний огляд археологічних рекреаційно-туристичних ресурсів України.
9. Загальний огляд архітектурних рекреаційно-туристичних ресурсів України.
10. Загальний огляд подійних та біосоціальних рекреаційно-туристичних ресурсів України.
11. Загальний огляд етнографічних рекреаційно-туристичних ресурсів України.
12. Загальний огляд дозвіллевих рекреаційно-туристичних ресурсів України.
13. Рекреаційно-туристичні ресурси Криму
14. Рекреаційно-туристичні ресурси Одеської області.
15. Рекреаційно-туристичні ресурси Миколаївської області.
16. Рекреаційно-туристичні ресурси Херсонської області.
17. Рекреаційно-туристичні ресурси Запорізької області.
18. Рекреаційно-туристичні ресурси Донецької області.
19. Рекреаційно-туристичні ресурси Луганської області
20. Рекреаційно-туристичні ресурси Львівської області
21. Рекреаційно-туристичні ресурси Івано-Франківської області
22. Рекреаційно-туристичні ресурси Закарпатської області
23. Рекреаційно-туристичні ресурси Чернівецької області
24. Рекреаційно-туристичні ресурси Вінницької області
25. Рекреаційно-туристичні ресурси Тернопільської області
26. Рекреаційно-туристичні ресурси Хмельницької області
27. Рекреаційно-туристичні ресурси Харківської області
28. Рекреаційно-туристичні ресурси Сумської області
29. Рекреаційно-туристичні ресурси Полтавської області
30. Рекреаційно-туристичні ресурси Дніпропетровської області
31. Рекреаційно-туристичні ресурси Черкаської області
32. Рекреаційно-туристичні ресурси Кіровоградської області
33. Рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області
34. Рекреаційно-туристичні ресурси Рівненської області
35. Рекреаційно-туристичні ресурси Житомирської області
36. Рекреаційно-туристичні ресурси Чернігівської області
37. Рекреаційно-туристичні ресурси Київської області

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

НОРМАТИВНА

1. Про охорону археологічної спадщини: Закон України від 18.03.2004 N 1626-IV зі змінами від 12.12.2012. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1626-15> (дата звернення 28.08.2019)
2. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 року N 1805-III зі змінами від 25.01.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення 28.08.2019)
3. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.92 N 2457-XII (2457-12) зі змінами від 19.04.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення 28.08.2019)
4. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР (остання редакція від 04.11.2018) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 28.08.2019)
5. Про занесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 N 1761 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/928-2009-п> (дата звернення 28.08.2019)
6. Про затвердження Списку історичних населених місць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 р. N 878 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2001-п> (дата звернення 28.08.2019)

ОСНОВНА

1. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Ніжин, 2015. 490 с.
2. Алешугіна Н.О. Зеленська О.О. Туристичні ресурси України: конспект лекцій. Ніжин, 2013 р. 176 с.
3. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навч. посіб. Київ, 2008. 264 с.
4. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України Київ, 2007. 369 с.

ДОДАТКОВА

1. Архітектурні та природні пам'ятки України. URL: <http://ukraine.kingdom.kiev.ua> (дата звернення 28.08.19)
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. Київ, 2001. 395 с.
3. Дерев'яні храми України. Сайт Олени Крушинської URL: <http://www.derev.org.ua/> (дата звернення 28.08.19)
4. Державний реєстр нерухомих пам'яток України. URL: http://uk.wikipedia.org/wiki/Державний_реєстр_нерухомих_пам'яток_України (дата звернення 28.08.19)
5. Заповідна Україна. URL: <http://reserves.in.ua> (дата звернення 28.08.19)
6. Іван Родічкін, Ольга Родічкіна. Старовинні маєтки України. Київ, 2009. 384 с.
7. Івченко А.С. Вся Україна: Путівник. Київ, 2006. 656 с.
8. Лікувальні грязі та пелоїдолікування URL: <http://sankurort.ua/uk/4/22/25/> (дата звернення 28.08.19)

9. Макарчук С.А. Етнографія України. Львів, 2004. 520 с.
10. Масляк П.О. Рекреаційна географія: Навч. посіб. Київ, 2008. 343 с.
11. Панкова Е.В. Туристичне краєзнавство. Київ, 2003. 351 с.
12. Реєстри пам'яток. Статистична інформація на сайті "Україна Інкогніта. URL: <http://ukrainaincognita.com/rozdily/pamyatky/reestry> (дата звернення 28.08.19)
13. Сім чудес України URL: <http://7chudes.in.ua/> (дата звернення 28.08.19)
14. Сліпченко Н., Могитич І. Проблема збереження дерев'яних храмів в Україні. URL: http://www.derev.org.ua/biblio/articles/slipch-moh_zberezh.htm (дата звернення 28.08.19)
15. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: Навчальний посібник. Ніжин, 2004. 264 с.
16. Список монастирей України. URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 28.08.19)
17. Тімець О.В., Совгіра С.В. Основи рекреаційної географії. Природа, ресурсний потенціал регіонів. Київ, 2005. 254с.
18. Україна: Туристична карта. Київ, 2007.
19. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Івано-Франківськ, 2007. 311 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ЧНТУ (м. Чернігів, вул. Стрілецька,1)
2. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім.В.Г.Короленка (м.Чернігів, пр-т Миру, 41)
3. Все для студента [Електронне джерело]. – Режим доступу twirpx.com
4. Все о туризме: туристическая библиотека[Електронне джерело]. – Режим доступу tourlib.net

Список географічної номенклатури

Форми рельєфу України

Гори:

1. Карпати: Східні Бескиди, Горгани, Покутсько-Буковинські, Вододільний хребет, Свидовець, Черногора, Полонинський хребет, Вулканічний хребет, Рахівські гори, Чивчини;
2. Кримські гори: Зовнішнє пасмо, Внутрішнє пасмо, Головнє пасмо.

Низовини: Закарпатська, Причорноморська, Північнокримська, Придніпровська, Поліська;

Рівнини: Придеснянська, Полтавська, Прироська, Київське плато;

Височини: Придніпровська, Подільська, Передкарпатська, Волинська, Приазовська, Донецька, Середньоруська, Тарханкутська;

Пасма: Волинське, Розточчя, Опілля, Гологори, Вороняки, Кременецькі гори, Товтри, Словечансько-Овруцький кряж, Канівські гори

Острови: Джарилгач, Зміїний, Тендрівська Коса, Березань, Довгий.

Коси: Арабатська Стрілка, Бірючий Острів, Федотова, Обитічна, Бердянська, Білосарайська, Крива.

Кліматичні курорти України

Гірські: Ворохта, Косів, Шешори, Яремча, Ясіня, Славське, Солотвино, Перечин, Чинадійово, Старий Крим, Білогорськ;

Кліматичні курорти ПБК: Форос, Сімеїз, Гаспра, Алушка, Ялта, Масандра, Партеніт, Алушта, Новий Світ, Судак, Коктебель, Феодосія;

Кліматичні курорти степової України: Одеська група курортів (Аркадія, Лебедівка, Лузанівка), Кароліно-Бугаз, Затока, Сергіївка (біля Одеси), Євапторія, Саки, Коблеве, Очаків, Бердянськ, Маріуполь, Кирилівка, Курортне, Старобільськ, Слов'яногірськ, Седове, Ялта, Приморськ, Генічеськ, Скадовськ, Залізний Порт, Лазурне, Чорноморське, Євапторія, Саки, Берегове Кам'янська;

Кліматичні курорти лісостепу України: Конча-Заспа, Боярка, Заліщики, Брониця, Сокілець, Пирогове-Феофанія, Сосновка, Брюховичі, Качанівка, Прохорівка, Диканька;

Кліматичні курорти лісової зони України: Клавдієве-Тарасове, Ворзель, Пуца-Водиця, Святошин, Лютіж, Шацьк, Степань, Дениші.

Об'єкти ПЗФ України

Біосферні заповідники: Асканія-Нова, Чорноморський, Дунайський, Карпатський.

Національні природні парки: Азово-Сиваський, Білобережжя Святослава, Бузький Гард, Верховинський, Вишницький, Великий Луг, Галицький, Гетьманський, Голосіївський, Гомільшанські ліси, Гуцульщина, Дворічанський, Дермансько-Острозький, Деснянсько-Старогутський, Дністровський каньйон, Джарилгацький, Зачарований край, Ічнянський, Карпатський, Кармелюкове Поділля, Кременецькі гори, Мезинський, Меотида, Нижньодністровський, Нижньосульський, Олешківські піски, Північне Поділля, Подільські Товтри, Прип'ять-Стохід, Пирятинський, Приазовський, Святі Гори, Синевир, Сколівські Бескиди, Слобожанський, Тузовські Лимани, Ужанський, Хотинський, Чарівна Гавань, Черемоський, Шацький, Яворівський

Дендропарки: Сумський, Харківського державного аграрного університету, Тростянецький, Устимівський, Олександрія, Софіївка, Веселі Боковеньки, Асканія-Нова, Рудківський, Оброшинський, Козівський, Дружба, Діброва, Чернівецький, Сторожинецький.

Гідромережа України

Річки: Дніпро (Десна, Снов, Сейм, Остер; Сула, Удай; Псел, Хорол; Ворскла; Оріль; Самара, Вовча; Прип'ять, Турія, Стохід, Стир, Горинь і Случ, Уборть; Уж; Тетерів, Ірша; Ірпінь; Рось, Роставиця; Тясмин; Інгулець, Саксагань); Південний Буг (Кодима; Синюха, Гірський Тікич, Гнилий Тікич; Інгул); Сіверський Донець (Лугань; Уда; Оскіл; Айдар); Дністер (Мурафа; Ушиця; Смотрич; Збруч; Серет, Стрипа, Золота Липа; Гнила Липа; Стрий; Свіча; Лімниця; Бистриця); Дунай (Прут, Черемош); Тиса (Тересва; Латориця; Уж); Західний Буг; Салгир (Бююк-Карасу); Альма; Молочна; Берда; Кальміус.

Озера: Сасик (Кундук), Ялпуг, Кагул, Кугурлуй, Катлабуг, Китай, Донузлав, Актаське, Світязь.

Водосховища: Кременчуцьке, Каховське, Київське, Канівське, Дніпродзержинське, Дніпровське, Дністровське, Ладизинське, Червонооскільське

Лимани: Будацький, Хаджибейський, Куяльницький, Тилігульський, Дніпровський, Бузький, Утлюцький, Молочний.

Історично-етнографічні регіони України

Волинь, Галичина, Підкарпатська Русь, Буковина, Покуття, Бесарабія, Поділля, Полісся, Середня Наддніпрянина, Запорожжя, Таврія, Крим, Сіверщина, Слобожанщина, Донщина.

Соціально-культурні пам'ятки півдня України

АР Крим

Лівадія. Палац-музей Романових	Алупка. Воронцовський палац	Гаспра. Ластівчине гніздо
Масандра. Палац Олександра III	Бахчисарай. Ханський палац	Судак. Генуезька фортеця
Севастополь. Херсонес Таврійський	Севастополь. Панорама "Оборона Севастополя"	Кореїз. Палац Дюльбер

Одеська область

Одеса. Театр опери та балету	Одеса. Потьомкінські сходи	Білгород-Дністровський. Акерманська фортеця

Миколаївська область

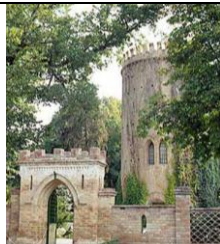
с.Парутино. Руїни Ольвії	Миколаїв. Археологічна пам'ятка "Дикий сад"

Херсонська область

Херсон. Очаківські ворота

Біосферний заповідник “Асканія Нова”

Каховка. Пам'ятник тачанці

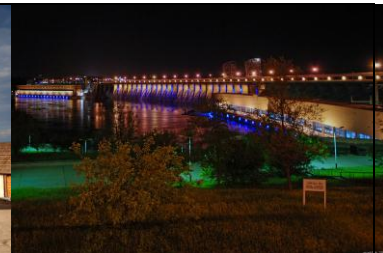
Запорізька область

Кам'янське. “Кам'яна могила”

Запоріжжя. о.Хортиця

Запоріжжя. Дніпрогес

Соціально-культурні пам'ятки заходу України

Львівська область

Львів. Арсенал	Львів. Каплиця Боїмів	Львів. Латинський собор
Львів. Домініканський собор	Олеський замок	Свізький замок
Підгорецький замок	Крехівський монастир	Підкамінь. Василіанський монастир
Дрогобич. Церква св.Юра	Потелич. Церква Св.Духа	Жовква. Церква Св.Трійці

Івано-Франківська область

Рогатин. Церква Св. Духа	Коломия. Музей "Писанка"	Манявський скит

Нижній Вербіж. Церква Різдва Богородиці

Закарпатська область

Мукачеве. Замок Паланок

Свалява. Михайлівська церква

Невицьке. Замок

Чинадійово. Замок Шенборнів

Ясіня. Церква Вознесіння

Ужок. Церква св. Михайла

Чернівецька область

Чернівці. Резиденція буковинських митрополитів

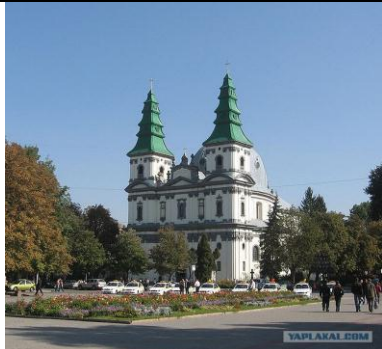

Біла Криниця. Успенський собор
старообрядців

Хотин. Фортеця

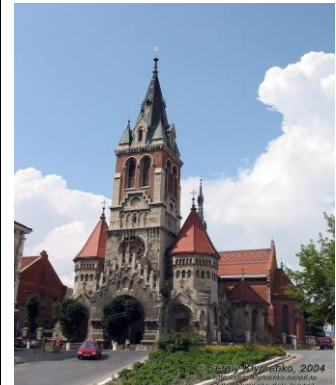
Тернопільська область

Тернопіль. Домініканський
монастир

Бучач Ратуша

Чортків. Домініканський
костел

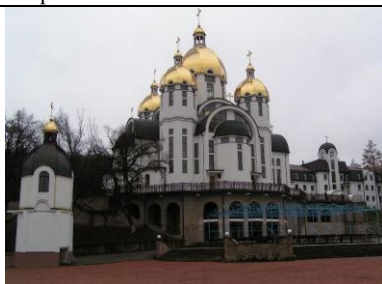
Збараж. Замок

Почаїв. Святоуспенська лавра

Кременець. Єзуїтський колегіум

Зарванця. Католицький духовний
центр

Вишневець. Палац Вишневецьких

Нирків. Червогородський замок

Хмельницька область

Кам'янець-Подільський. Фортеця

Меджибіж. Фортеця

Летичів. Кругла вежа

Вінницька область

Вінниця. Садиба Миколи Пирогова

Муровані Курилівці. Палац

Немирів. Палац Щербатової

Тульчин. Палац Потоцьких

Браїлів. Палац Н.фон Мекк

Антопіль. Палац Четвертинських

Соціально-культурні пам'ятки півночі України

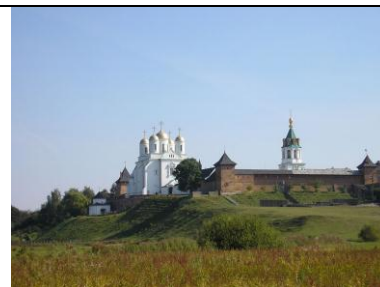
Волинська область

Луцьк. Замок Любарта

Колодяжне. Музей-садиба Лесі Українки

Зимне. Святогірський монастир

Володимир-Волинський. Святоуспенський собор

Олика. Замок Радзивілів

Луцьк. Лютеранська кірха

Рівненська область

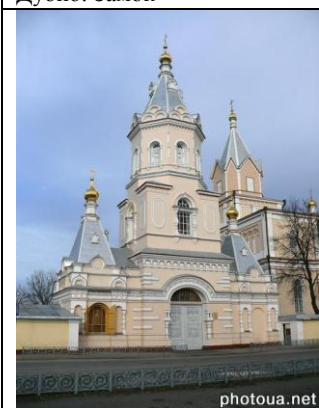
Дубно. Замок

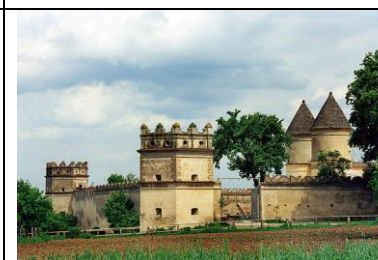
Острого. Замок

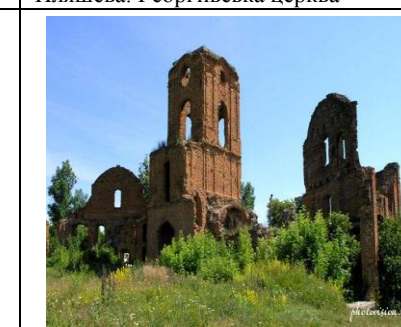
Пляшева. Георгіївська церква

Коростів. Троїцький монастир

Межиріч. Троїцький монастир

Коростів. Замок Чарторийських
Коростівських і

Житомирська область

Овруч. Церква св.Василя

Верхівня. Садиба Ганських

Бердичів. Монастир босих кармелітів

Київ

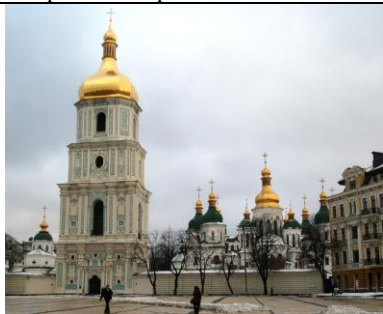
Андріївська церква

Будинок з химерами

Маріїнський палац

Софія Київська

Києво-Печерська лавра

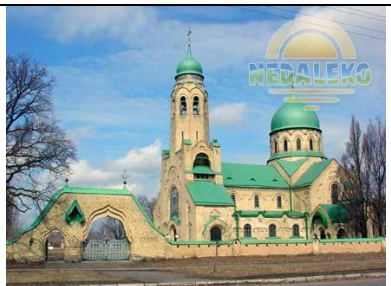

Михайлівський золотoverхий монастир

Київська область

Біла Церква. Парк "Олександрія"

С.Пархомівка. Святопокровська церква

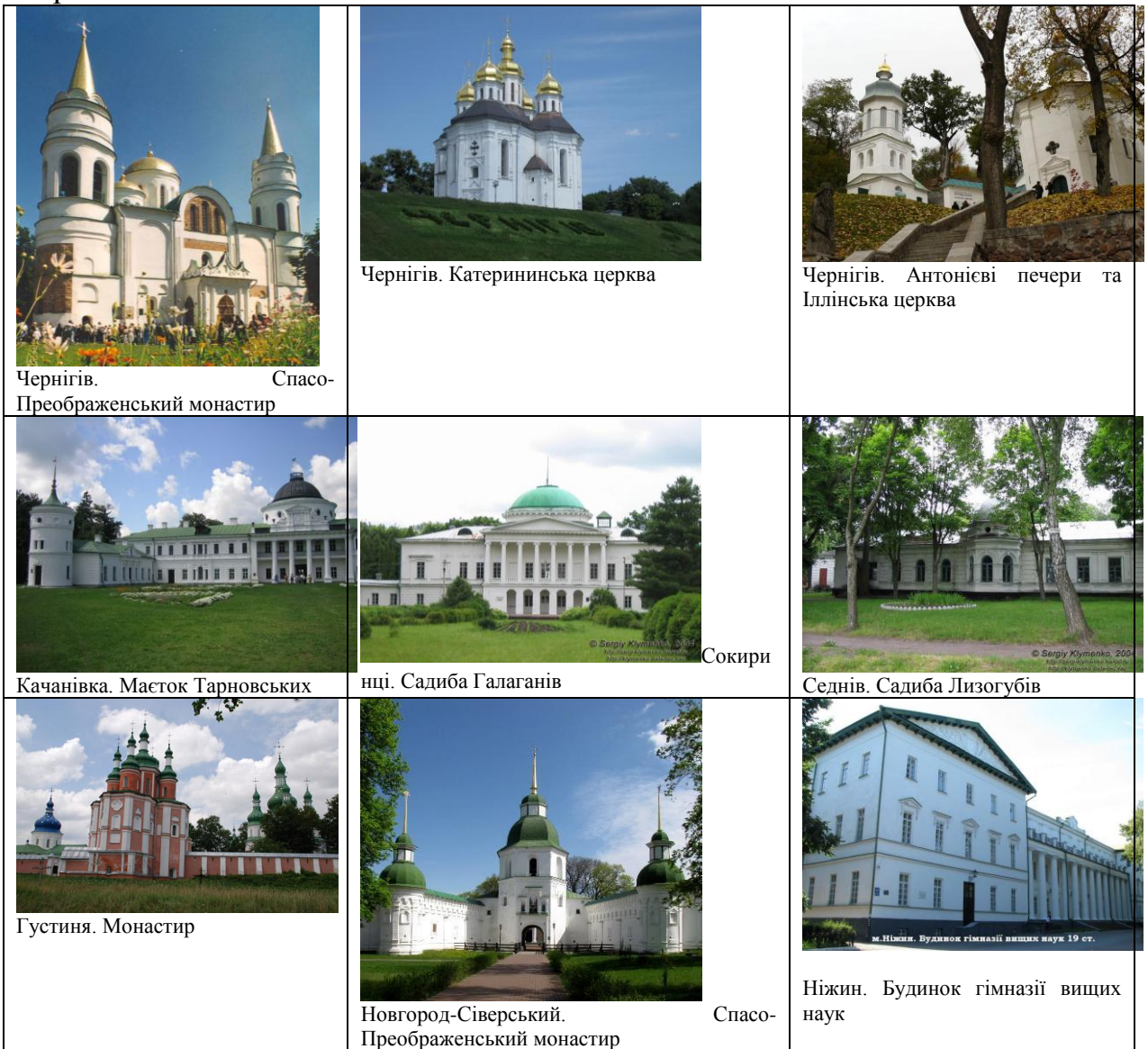
Богданівка. Садиба К.Білокур

Черкаська область

Чернігівська область

Соціально-культурні пам'ятки сходу України

Полтавська область

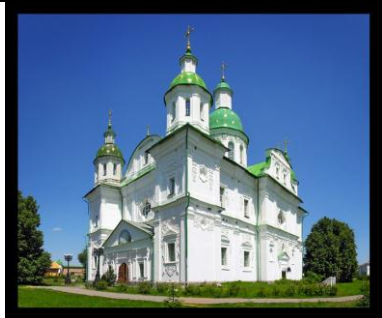
Гоголеве. Музей М.Гоголя

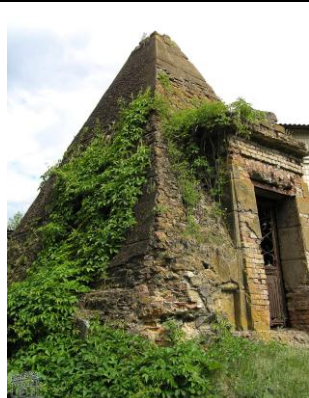
Полтава. Музей І.Котляревського

Полтава. Хрестовоздвиженський монастир

Мгар. Монастир

Березова Рудка. Гробниця Закревських

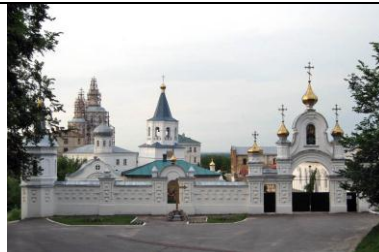

Хомуцьє. Садиба Апостолів

Сумська область

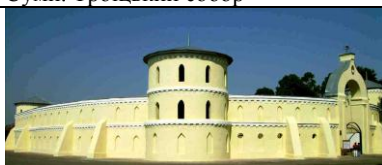
Суми. Троїцький собор

Путивль. Мовчанський монастир

Охтирка. Михайлівська церква

Тростянець. Круглий двір

Глухів. Трьоханастасіївська церква

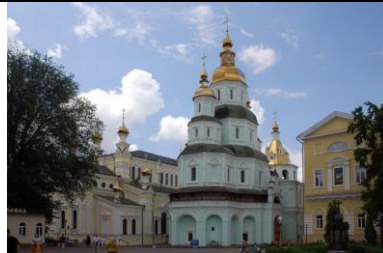

Кіяниця. Палац Харитоненків

Харківська область

Харків. Будинок Держпрому

Харків. Покровський монастир

Харків. Благовіщенський собор

Шарівка. Палац Кенігів

Старий Мерчик. Палац Шидловських

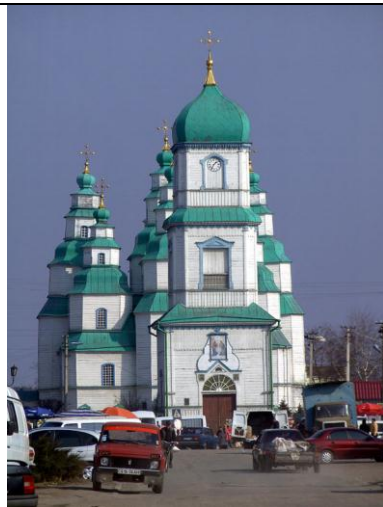

Пархомівка. Палац

Дніпропетровська область

Дніпро. Цирк

Новомосковськ. Троїцький собор

Капулівка. Могила І.Сірка

Кіровоградська область

Кропивницький. Театр корифеїв

Миколаївка. Хутір "Надія" І.Тобілевича

Донецька область

Святогірськ. Святогірська лавра

Луганська область

Луганськ. Музей В. Даля